

Yaprak Özer
İndeks İçerik İletişim Danışmanlık Yönetim Kurulu Başkanı

Entegre Sorular

General Electric'in 2014 yılı faaliyet raporu 103 bin 484 kelimeymiş. Harry Potter 76 bin 944 kelime. Hobbit, 95 bin 356 kelime. Hangisini okurdunuz diye sormama gerek var mı?

Faaliyet raporları mevsimi açıldı. Şubat ayı sonuna kadar telaş içinde rapor üretimi olacak, raporlar genel kurula yetişecek. Yasal zorunluluğu bulunmayanlar Mart-Nisan takvimine kendilerini ayarlayacak, zamanı daha fazla esnetme kabiliyetine sahip olanlar ise Mayıs sonuna kadar bu dokümanı hazırlamış olacaklar.

Raporlama çok önemli ve kurumsal faydası olan bir çalışma. Bununla birlikte neden üretildikleri zaman zaman unutulduğu için, sorgulanabiliyor, hatta her konuya yetişemediği genel kabul görüyor. Faaliyet raporunun eksik kaldığı noktaya "entegre raporlama"nın uzanmasından söz ediliyor. Henüz ülkemizde yerleşik bir entegre raporlama kültüründen söz etmek mümkün değil. Buna karşın hızla ne olduğunun anlaşılacağına şüphe yok.

Entegre raporlama esas olarak, halen üretilmekte olan raporlamaların yerini alacak bir doküman değil, aslında üretilen raporların mukayeseli yorumu.

Neden bir rapor daha?... Şirket performansını sadece elde edilen karla değerlendirmek mümkün olmuyor. Çevresel, sosyal ve yönetsel risklerin ve belirsizliklerin şirket sürdürülebilirliğini doğrudan etkilediğini biliyoruz. Bunları var olan raporlarda yeterince göremiyoruz. Yatırımcı, şirketlerden finansal olmayan, performanslarına ilişkin de bilgi talep ediyor. Entegre raporun fonksiyonu, kuruluşun tüm paydaşlarına şirkete ilişkin bütüncül bir bakış açısı sunmak, bu sayede daha iyi karar almalarını sağlamak diye özetlenebilir.

Standard & Poors 500'de yer alan şirketlerin pazar değerinin yaklaşık yüzde 80'ini fikri mülkiyet hakları, insan sermayesi, itibar, know-how gibi maddi olmayan varlıkları oluşturuyor. Finansal raporlar bu anlamda tek başına şirketlerin geleceğine ışık tutmada yetersiz kalıyor. Yatırımcı alternatif bilgi kaynaklarına ihtiyaç duyuyor. Şimdi soracaksınız; faaliyet raporlarının yanı sıra sürdürülebilirlik raporları üretiyoruz, yetmez mi?

Sürdürülebilirlik raporu, şirketlerin operasyonları sonucunda ortaya çıkan değer veya zararların daha iyi ölçülmesini sağlamak ve uzun vadeli stratejilerini belirlemelerine yardımcı olmak üzere ortaya çıkmıştı. Bununla kalmıyor, kurumlar için finansmana erişimde kolaylık /mevzuata ve yasal gerekliliklere uyum sağlamada pozitif rol oynuyordu. Çalışan memnuniyeti, kurumsal itibar ve paydaş iletişimi de çitayı yukarı çekebiliyordu. Risk yönetiminin daha etkin yapılmasını sağlıyor, verimliliği artırıyor maliyetleri düşürüyordu. Yenilikçi ve inovasyon yapısıyla büyümeyi tetikliyordu.

Bakmayın di'li geçmiş zaman kullandığıma, hala bu fonksiyonları yerine getiren önemli bir dokümandan söz ediyoruz. Peki, neden Entegre raporlamaya ihtiyaç duyuluyor diye soracak olursanız;

Entegre raporlama, finansal rapora eklenmiş bir sürdürülebilirlik raporu veya tam tersi değil. Yıllık raporun daha genişletilmiş bir versiyonu da değil. Diğer raporlarda yer alan bilgilerin özeti hiç değil. Şirketin halkla ilişkiler girişimi olarak kabul edilmesi de mümkün değil.

Bir entegre raporda ne olmalı?... Her şeyden önce entegre düşünce! Zaten tüm mesele de bu! Rapor alt tarafı bir çıktı. Şirketlerin gerçek eksiği entegre düşünme sistematığı. Entegre raporlamanın özü ise yorum. Geleceğe yönelik hedef, tahmin, projeksiyon ve analizin yer alması beklenen raporda, paydaşların kurumu anlayabilmelerini sağlayan sağlam, karşılaştırmalı ve entegre bilgi bütünü...

Entegre Sorular:

Global Compact Türkiye Başkanı Yılmaz Argüden TÜSiAD'ın düzenlediği Entegre Rapor toplantısında birkaç önemli soru sordu: "Bilançolarınız ne kadar geçerli? Entelektüel değerinizi bilançoda hangi madde altında gösteriyorsunuz? 5 yıl önce aldığınız makineyi, 10 yıl öce kurduğunuz tesisi neden hala bilançoda tutuyorsunuz? Güveni ölçebiliyor musunuz, paydaş güvenini bilançoğa yansıtıyor musunuz? Kurucu-ortaklar-yöneticiler dışında kimin için, ne kadar değer yaratıyorsunuz? Kaç aylık düşünüyorsunuz?"

Ben, Argüden'in bıraktığı noktadan biraz daha pratik sorularla ilerlemek istiyorum:

- Her entegre rapor, gerçek anlamda "entegre rapor" mudur?
- Nereden bileceğiz, nasıl güveneceğiz?
- Entegre raporları onaylayacak bir kurum olacak mı?
- Olacaksa bu kurum hangi şemsiye altında bulunacak ya da bu kurumda kimler yer alacak?
- Görev tarifi olarak, faaliyet raporlarını yatırımcı ilişkileri; sürdürülebilirlik raporunu sürdürülebilirlik komitesi üretiyor... Entegre raporu kurum içinde hangi departman üretecek?
- Entegre rapor, yatırımcı platformu yeterli olmayan, sermaye piyasası sığ olan bir ülkede gelişebilir mi?
- Sığ ekonomilerde, paydaş şirket kararlarından etkilenmiyorsa, şirket neden entegre rapor üretsinsin?
- Entegre rapor ile tepe yönetimi arasında nasıl bir entegrasyon olmalı?
- Tepe yönetim entegre rapora ne kadar, nasıl katkı sağlamalı?
- Entegre düşünce olmayan bir kurumda entegre rapor olabilir mi?
- Entegre düşünce nasıl geliştirilir, entegre düşünceyi geliştirmek kim/lerin görev tanımına girer?
- Diyelim toplumsal bir olayda taraf olmak zorunda kaldınız kamuoyu tepkisine maruz kaldınız, bu durum entegre rapora yansır mı? Nasıl?
- Ülke ekonomik koşulları uzun vadeli düşünceyi desteklemiyor. Şirket yönetimi 3 ay öngörü yapamazken nasıl gelecek projeksiyonu yapılacak?
- Yöneticiler gelecek projeksiyonu yaptıklarında ve ülke koşullarına göre projeksiyon tutmadığında koltuklarını riske etmeyecekler mi?
- Faaliyet raporlarının yumuşak karnı dünü tespit ettikten sonra yarını öngörmemektir, entegre rapor bu duruma çözüm getirebilir mi?
- Şirketin yaşadığı ülkede rakamsal veriler ve istatistiki bilgiler yeterli değilse nasıl entegre rapor üretilir?
- Kurumların çoğu sermayedar bilgisine sahip değil. Paydaşını tanımayan şirket, paydaşını nasıl düşünebilir? Entegre rapor bu durumdan etkilenmez mi?
- Entegre rapor bir entegre düşünce ürünü ise, entegre düşünce bir yorum ise, kurumda yorum yapacak kişi yada ekibi nasıl tarif edeceğiz?
- Faaliyet raporu ve sürdürülebilirlik raporlarının verilerini bir araya getirip yorumlamak entegre rapor üretmek için yeterli mi?